

Sprawozdanie z realizacji Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w roku 2008

Konstruując „Harmonogram działań na rzecz osób niepełnosprawnych na rok 2008” stanowiący integralną część Powiatowego Programu Działania na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2007-2010 wprowadzone zostały pewne zmiany w stosunku do harmonogramu z roku 2007, wynikające ze zmian kompetencji w realizacji poszczególnych zadań, w szczególności związanych z aktywizacją zawodową osób niepełnosprawnych.

Priorytet 1: Kształtowanie świadomości społecznej na temat osób niepełnosprawnych

Zadania: **Kształtowanie świadomości społecznej na temat osób niepełnosprawnych;**

Podniesienie świadomości osób niepełnosprawnych;

Prowadzenie badań środowiska osób niepełnosprawnych.

Osoby niepełnosprawne stanowią 19,1 % mieszkańców Krakowa, są to osoby w różnym wieku. Z danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności wynika, że w przypadku 4 952 osób po 16 roku życia orzekano po raz pierwszy, natomiast wobec osób przed 16 rokiem życia wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych było 816. Głównym celem składania wniosków o orzeczenie niepełnosprawności jest otrzymanie zasiłku pielęgnacyjnego, zasiłku stałego jeśli chodzi o osoby przed 16 rokiem życia, a po 16 roku życia to przede wszystkim odpowiednie zatrudnienie, szkolenie, uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej, konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia, korzystanie z karty parkingowej. Bardzo ważnym elementem działania gminnych komórek organizacyjnych realizujących zadania na rzecz osób niepełnosprawnych jest uświadomienie tym osobom oraz ich opiekunom praw, jakie nabyli wskutek uznania za niepełnosprawnych. Został opracowany „Krakowski Informator dla Osób Niepełnosprawnych”, który stanowi kompendium wiedzy na temat ulg, uprawnień dla osób niepełnosprawnych oraz wskazuje możliwości korzystania z różnych form pomocy. Informator jest na bieżąco aktualizowany, w 2008 roku został wydany w ilości 2 000 egzemplarzy, środki na ten cel zostały przekazane z zadań powierzonych dzielnicom z zakresu problematyki osób niepełnosprawnych.

W celu pełnego udostępnienia portalu Magiczny Kraków dla osób niepełnosprawnych, szczególnie niesłyszących i słabowidzących zainstalowano i uruchomiono przeglądarkę dla osób niedowidzących oraz nagrano tłumaczenia portalu w języku migowym.

Inną bardzo istotną sprawą jest przybliżanie pełnosprawnym mieszkańcom Krakowa problematyki osób niepełnosprawnych, przedstawianie ich twórczości, organizowanie integracyjnych przedsięwzięć, promowanie pozytywnych postaw wobec niepełnosprawnych. Referat ds. Problematyki Osób Niepełnosprawnych na bieżąco prowadzi bazę organizacji pozarządowych działających w środowisku osób niepełnosprawnych. Aktualnie znajdują się w niej 154 organizacje działające w tym środowisku.

PRIORYTET 1. Kształtowanie świadomości społecznej na temat osób niepełnosprawnych

ZADANIA	DZIAŁANIA OPERACYJNE	KOSZTY ZADANIA	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	REALIZATOR	WSKAŹNIKI REZULTATU
1. Kształtowanie świadomości społecznej na temat osób niepełnosprawnych	przeprowadzenie kampanii społecznych i informacyjnych w zakresie kształtowania właściwych postaw wobec osób niepełnosprawnych	21 000 zł	budżet Miasta Krakowa	Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Osób Niepełnosprawnych, Wydział Świadczeń Socjalnych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi	Kampania Parkingowa, Kampania „Polska bez barier”
	organizowanie przedsięwzięć integracyjnych o charakterze kulturalnym, sportowym oraz konferencji i spotkań	193 296,68 zł	budżet Miasta Krakowa	Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Osób Niepełnosprawnych, Wydział Świadczeń Socjalnych	9 przedsięwzięć integracyjnych, ok. 3 000 osób niepełnosprawnych biorących udział w przedsięwzięciach
2. Podniesienie świadomości osób niepełnosprawnych	udostępnianie informacji na temat praw i uprawnień osób niepełnosprawnych	w ramach etatów	Europejski Fundusz Społeczny	MOPS	w okresie od czerwca do grudnia 2008 r. 537 osób skorzystało z informacji w 10 punktach konsultacyjnych utworzonych w MOPS
	udostępnianie informacji na temat praw osób niepełnosprawnych, działań podejmowanych przez Gminę Miejską Kraków w zakresie problematyki osób niepełnosprawnych	16 761 zł	budżet Miasta Krakowa	Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Osób Niepełnosprawnych, Wydział Świadczeń Socjalnych	wydanie 2 000 egzemplarzy Krakowskiego Informatora dla Osób Niepełnosprawnych
	prowadzenie serwisu dla osób niepełnosprawnych "Bez Barrier" w Miejskiej Prezentacji Internetowej "Magiczny Kraków"	47 608 zł	budżet Miasta Krakowa	Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Osób Niepełnosprawnych, Wydział Świadczeń Socjalnych	rozbudowa i aktualizacja danych w serwisie, przystosowanie serwisu dla osób niedowidzących, tłumaczenia w j. migowym
	uaktualnianie i udostępnianie baz danych organizacji pozarządowych działających w środowisku osób niepełnosprawnych, zakładów pracy chronionej	w ramach etatów	budżet Miasta Krakowa	Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Osób Niepełnosprawnych, Wydział Świadczeń Socjalnych	baza danych ok. 160 instytucji
3. Prowadzenie badań środowiska osób niepełnosprawnych	prowadzenie badań statystycznych przez miejskie jednostki obsługujące osoby niepełnosprawne	w ramach etatów	budżet Miasta Krakowa	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, Wydział Świadczeń Socjalnych	1). wydano 984 orzeczenia o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności dla osób przed 16 rokiem życia 2). wydano 9 440 orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności dla osób po 16 roku życia 3). wydano 11 444 legitymacji osoby niepełnosprawnej

Priorytet 2: Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.

Zadania: **Zatrudnienie i rehabilitacja zawodowa;**
Promocja zatrudnienia osób niepełnosprawnych;
Poradnictwo zawodowe;
Rehabilitacja społeczna i zawodowa w zakresie przywracania umiejętności niezbędnych w zakresie podejmowania pracy.

Praca dla wielu osób z niepełnosprawnością stanowi bardzo ważny element rehabilitacji, ta z kolei prowadzi do integracji społecznej i daje osobie niepełnosprawnej poczucie bezpieczeństwa i stabilności. Aby ułatwić tym osobom wejście na otwarty rynek pracy prowadzone są działania, które promują zatrudnianie niepełnosprawnych i dofinansowują firmom tworzenie stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych, także w zakresie szkoleń.

Grodzki Urząd Pracy, który jest realizatorem tego zadania prowadzi pośrednictwo pracy dla młodzieży niepełnosprawnej w Specjalnych Ośrodkach Szkolno-Wychowawczych, ucząc jak poruszać się po otwartym rynku pracy. Ważną rolę w kształceniu odgrywają również organizacje pozarządowe, które posiadają odpowiednie fundusze na zatrudnianie psychologów i trenerów pracy, prowadzących osobę niepełnosprawną od uczenia pisania CV i listów motywacyjnych, po przełamanie barier mentalnych i niskiej samooceny, jaką niejednokrotnie w stosunku do własnych umiejętności mają niepełnosprawni.

Po drugiej stronie jest przedsiębiorca, niejednokrotnie obawiający się zatrudniać takie osoby z różnych przyczyn – niedostosowania obiektów czy też mniejszej wydajności. Dla nich GUP przygotowuje również szkolenia informacyjne, zachęcające do zatrudniania właśnie osób niepełnosprawnych; przedstawia korzyści płynące z tego faktu.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej dofinansowuje, w ramach działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej, zajęcia z aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Zajęcia te mają na celu przygotowanie osób z niepełnosprawnościami do wejścia na rynek pracy. Nowym zadaniem, jakie od 2008 roku realizuje MOPS są usługi asystenta osoby niepełnosprawnej. Środki finansowane na realizację tego zadania zostały pozyskane z Europejskiego Funduszu Społecznego. Z usług 15 asystentów skorzystało 321 osób.

Bardzo ważnym elementem aktywizacji zawodowej jest promowanie firm, które zatrudniają osoby niepełnosprawne. W tym celu organizowany jest przez Polską Organizację Pracodawców Osób Niepełnosprawnych konkurs pn. „Lodołamacze”, w którym czynny udział w pracach kapituły bierze Pełnomocnik Prezydenta Miasta ds. Osób Niepełnosprawnych.

PRIORYTET 2. Przeciwdziałanie marginalizacji zawodowej osób niepełnosprawnych

ZADANIA	DZIAŁANIA OPERACYJNE	PLANOWANE KOSZTY ZADANIA	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	REALIZATOR	WSKAŹNIKI REZULTATU
1. Zatrudnienie i rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych	pośrednictwo pracy i doradztwo zawodowe skierowane do osób niepełnosprawnych	w ramach etatów GUP	środki budżetowe GUP	GUP	626 osób niepełnosprawnych
	zlecenie szkoleń w formach pozaszkolnych w celu nauki zawodu przekwalifikowania lub podwyższenia kwalifikacji osób niepełnosprawnych	99 812,80 zł	PFRON+ Fundusz Pracy + Program Operacyjny Kapitał Ludzki w ramach EFS	GUP	204 osoby, w tym 67 osób z PFRON, pozostałe z FP i EFS
	aktywna polityka pozyskiwania pracodawców służąca tworzeniu miejsc i utworzeniu miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych	w ramach etatów GUP	środki budżetowe GUP	GUP	na bieżąco
2. Promocja zatrudnienia osób niepełnosprawnych	informowanie pracodawców i osób niepełnosprawnych o specyfice lokalnego rynku pracy	w ramach etatów GUP	środki budżetowe GUP	GUP	na bieżąco
	pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu	30 111,29 zł	PFRON+ Fundusz Pracy + Program Operacyjny Kapitał Ludzki w ramach EFS		PFRON - 8 osób niepełnosprawnych, FP – 131 osób, programy europejskie – 15 osób
	współpraca z punktami pośrednictwa pracy prowadzonymi przez organizacje pozarządowe oraz POPON	w ramach etatów	budżet Miasta Krakowa	Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Osób Niepełnosprawnych, Wydział Świadczeń Socjalnych, MOPS	promocja zatrudniania osób niepełnosprawnych, udział w konkursie „Lodołamacze”
	przyznanie osobom niepełnosprawnym jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej lub wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej	389 000 zł	PFRON	GUP	17 osób, w tym 13 osób z PFRON, pozostałe 4 osoby z FP i EFS
	dokonywanie zwrotu kosztów wyposażenia stanowisk pracy zatrudnionym osobom niepełnosprawnym	140 264,14 zł	PFRON, FP	GUP	8 osób, w tym 6 osób z PFRON oraz 2 z FP

	dokonywanie zwrotu kosztów wynagrodzenia i składek na ubezpieczenie społeczne zatrudnionych przez co najmniej 12 miesięcy osób niepełnosprawnych	11 815,06 zł	PFRON	GUP	6 osób niepełnosprawnych z PFRON
	udział Gminy Miejskiej Kraków w programach PFRON	733 785,30 zł	PFRON	Wydział Świadczeń Socjalnych, Wydział Edukacji, Biuro ds. Ochrony Zdrowia	realizacja Programu wyrównywania różnic między regionami - 16 projektów
3. Poradnictwo zawodowe	edukacja osób niepełnosprawnych w zakresie poruszania się po rynku pracy	w ramach etatów GUP	środki budżetowe GUP	GUP	na bieżąco
	spotkania z młodzieżą ze szkół specjalnych oraz uczestnikami warsztatów terapii zajęciowej	w ramach etatów GUP	środki budżetowe GUP		młodzież z 6 szkół specjalnych i ośrodków szkolno-wychowawczych
	współpraca ze szkołami specjalnymi i ośrodkami szkolno - wychowawczymi	w ramach etatów GUP	środki budżetowe GUP		młodzież ze szkół specjalnych i ośrodków szkolno-wychowawczych
4. Rehabilitacja społeczna i zawodowa w zakresie przywracania umiejętności niezbędnych w zakresie podejmowania pracy	dofinansowanie kosztów tworzenia i działalności warsztatów terapii zajęciowej	6 664 585 zł PFRON, 282 003,67 zł środki Gminy Miejskiej Kraków	PFRON, budżet Miasta Krakowa	MOPS - zadanie ustawowe, we współpracy z organizacjami pozarządowymi i instytucjami	482 osoby niepełnosprawne skorzystały z rehabilitacji zawodowej i społecznej w 13 Warsztatach Terapii Zajęciowej, dodatkowo dofinansowano utworzenie nowego Warsztatu, w którym uczestniczyło 25 osób niepełnosprawnych
	dofinansowanie kosztów działalności zajęć aktywizacji zawodowej prowadzonych w warsztatach terapii zajęciowej	303 053 zł	Europejski Fundusz Społeczny	MOPS - zadanie ustawowe, we współpracy z organizacjami pozarządowymi i instytucjami,	z zajęć aktywizacji zawodowej skorzystało 522 osoby niepełnosprawne
	realizacja usługi asystenta osoby niepełnosprawnej	300 000 zł	Europejski Fundusz Społeczny	MOPS w partnerstwie z Dziennym Domem Pomocy Społecznej	rozpoczęto realizację nowej usługi dla osób niepełnosprawnej; z pomocy 15 asystentów skorzystało od sierpnia do grudnia 2008 r. 321 osób w łącznym wymiarze 6 015 godzin

Priorytet 3: Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych

Zadania: **Rozwijanie umiejętności społecznych oraz poprawa psychofizycznej sprawności osób niepełnosprawnych;**

System świadczeń;

System opieki zdrowotnej.

Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych to przede wszystkim umożliwienie tym osobom korzystania z pomocy w dofinansowaniu działań związanych z podniesieniem ich sprawności fizycznej i psychicznej, umożliwiając uczestnictwo w życiu społecznym. Są to zadania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej ze środków Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych. Każdego roku PFRON przekazuje środki na realizację zadań związanych z dofinansowaniem do sprzętu rehabilitacyjnego, środków pomocowych czy turnusów rehabilitacyjnych. Formy pomocy są określone ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. MOPS zorganizował i utrzymuje 5 mieszkań chronionych, w których ludzie z zaburzeniami psychicznymi usamodzielniają się i powracają do życia społecznego. W zakresie podniesienia kompetencji życiowych, dzięki środkom pozyskanym z Europejskiego Funduszu Społecznego zorganizowano w MOPS poradnictwo oraz wsparcie indywidualne i grupowe w tym obszarze.

Gmina Miejska Kraków realizuje również zadanie związane z transportem osób niepełnosprawnych. Sześć busów, które stanowią własność Urzędu Miasta Krakowa, na podstawie umowy z Radio Taxi Partner, jest wykorzystywanych do świadczenia przez tą firmę usług transportowych indywidualnym osobom niepełnosprawnym. Usługa ta jest dofinansowywana ze środków Gminy. Nie jest to zadanie ustawowe, w odróżnieniu od całej gamy zadań związanych ze świadczeniami socjalnymi, które koordynuje Wydział Świadczeń Socjalnych. W skład zabezpieczenia socjalnego skierowanego tylko do osób niepełnosprawnych wchodzi: świadczenie pielęgnacyjne przysługujące z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością opieki nad dzieckiem - matce lub ojcu, zasiłek pielęgnacyjny dla osób niepełnosprawnych posiadających znaczny stopień niepełnosprawności lub umiarkowany od dzieciństwa.

Gmina Miejska Kraków zabezpieczenia środki finansowe na programy zdrowotne skierowane przede wszystkim do niepełnosprawnych dzieci. Są to programy szczepień, oraz zabezpieczenia stomatologicznego dla uczniów szkół specjalnych.

PRIORYTET 3. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych

ZADANIA	DZIAŁANIA OPERACYJNE	PLANOWANE KOSZTY ZADANIA	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	REALIZATOR	WSKAŹNIK REZULTATU
1. Rozwijanie umiejętności społecznych oraz poprawa psychofizycznej sprawności osób niepełnosprawnych	udzielanie dofinansowania do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	2 803 069 zł	PFRON	MOPS - zadanie ustawowe, we współpracy z organizacjami pozarządowymi i instytucjami,	około 4 520 osób niepełnosprawnych oraz ich opiekunów skorzystało z dofinansowania i wzięło udział w turnusach rehabilitacyjnych
	dofinansowanie do działalności mieszkań chronionych	147 700 zł	budget Miasta Krakowa		w 2008 r. dofinansowana prowadzenie 23 miejsc dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 5 mieszkaniach chronionych, w ciągu 2008 r. z tej formy pomocy skorzystało 27 osób
	poradnictwo i wsparcie indywidualne i grupowe w zakresie podniesienia kompetencji życiowych	311 500 zł	Europejski Fundusz Społeczny		z terapii indywidualnych i grupowych skorzystało 56 beneficjentów wraz z rodzinami
	dofinansowanie do zakupu przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego	3 260 589 zł	PFRON		2 626 osób niepełnosprawnych skorzystało z dofinansowania, przez co uzyska poprawę codziennego funkcjonowania, dodatkowo przyznano dofinansowanie 4 instytucjom do zakupu sprzętu
	dofinansowanie imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych i turystycznych	617 625 zł			zorganizowanie około 130 przedsięwzięć dla około 11 376 osób niepełnosprawnych o charakterze sportowym, turystycznym, rekreacyjnym i kulturalnym
2. System świadczeń pomocy społecznej	dofinansowanie transportu osób niepełnosprawnych	359 066,72 zł	budget Miasta Krakowa	Wydział Świadczeń Socjalnych	dla nieograniczonej liczby niepełnosprawnych
	dofinansowanie transportu dzieci autystycznych na zajęcia rehabilitacyjne	12 530 zł	budget Miasta Krakowa		300 dzieci
	kierowanie niepełnosprawnych mieszkańców Krakowa do Zakładów Opieki Leczniczej	w ramach etatów	budget Miasta Krakowa	Wydział Świadczeń Socjalnych	1 558 skierowań
	świadczenia pielęgnacyjne	23 849 497 zł	budget Wojewody Małopolskiego		ok. 2 134 dodatki, 12 130 zasiłków pielęgnacyjnych, 601 świadczeń pielęgnacyjnych
3. System opieki zdrowotnej - profilaktyka	realizacja programów profilaktycznych skierowanych dla osób niepełnosprawnych w ramach Miejskiego Programu Ochrony Zdrowia "Zdrowy Kraków"	15 922,40 zł	budget Miasta Krakowa	Biuro ds. Ochrony Zdrowia	program zdrowotny w zakresie szczepień ochronnych – szczepienia przeciw meningokokom – 102 dzieci niepełnosprawne
		5 000 zł			program profilaktyczno – leczniczy dla dzieci niewidomych – świadczenie usług dentystycznych – 30 dzieci niewidomych z SOSW przy ul. Tynieckiej
		5 000 zł			program profilaktyczno – leczniczy dla dzieci – świadczenie usług dentystycznych – 30 dzieci niepełnosprawnych z SOSW Nr 2
		15 000 zł			program profilaktyczno – terapeutyczny dla dzieci i młodzieży z autyzmem – 64 osoby

Priorytet 4: Integracja społeczna osób niepełnosprawnych.

Zadania: Likwidacja barier funkcjonalnych;
Przeciwdziałanie wykluczeni poprzez organizowanie integracyjnych zajęć edukacyjno – kulturalnych;
Polityka mieszkaniowa wobec osób niepełnosprawnych;
Rozbudowa infrastruktury systemu pomocy społecznej;
Zadania powierzone dzielnicom z zakresu problematyki osób niepełnosprawnych;
Polityka transportowa Miasta;
Edukacja.

Bariery architektoniczne to jedna z głównych przeszkód w codziennym funkcjonowaniu osoby niepełnosprawnej. Co roku Gmina Miejska Kraków przeznacza znaczne środki na likwidację barier, przede wszystkim w budynkach użyteczności publicznej i ciągach komunikacyjnych.

W 2008 roku oddano do użytku po przebudowie dwa krakowskie ronda: Grzegórzeckie i Mogiłskie, całkowicie przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, nie tylko tych poruszających się na wózkach, ale również niewidomych.

Zmniejsza się również ilość przychodni zdrowia niedostosowanych dla osób z niepełnosprawnością, mieszczących się w budynkach należących do zasobów Gminy. Sukcesywnie są one remontowane i przystosowywane, szczególnie dla osób poruszających się na wózkach; budowane są podjazdy, tam gdzie jest to możliwe szyby windowe, dostosowywane są sanitariaty. Zarząd Budynków Komunalnych w roku 2008 prowadził takie prace w 20 budynkach gminnych.

Na likwidację barier architektonicznych w placówkach edukacyjnych i służby zdrowia Gmina pozyskała fundusze z programu PFRON pt. „Program wyrównywania różnic między regionami”. Pięćdziesięcioprocentowe dofinansowanie uzyskały 4 szkoły oraz 2 placówki zdrowia na łączną kwotę: 636 697,90 zł.

Miasto posiada także *Program dostosowania komunikacji miejskiej do obsługi osób niepełnosprawnych*, przyjęty uchwałą nr LX/775/08 Rady Miasta Krakowa z dnia 17 grudnia 2008 r. Jest to dokument zawierający działania wszystkich podmiotów, nie tylko miejskich jak Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne czy Zarząd Infrastruktury Komunalnej i Transportu, ale również Agencję Rozwoju Regionalnego i Spółkę Mobilis (prywatny przewoźnik świadczący usługi na niektórych trasach autobusowych). Podobnie jak Powiatowy Program Działania na Rzecz Osób Niepełnosprawnych ww. Program jest programem perspektywicznym, długofalowym, określającym kierunki główne kierunki działania w ramach ogólnie przyjętej polityki transportowej miasta, w obszarze obsługi niepełnosprawnych pasażerów. Każdego roku w ramach jego realizacji będą tworzone harmonogramy działań, określające zadania do realizacji, wskazujące źródła ich finansowania oraz realizatorów odpowiedzialnych za ich realizację.

Rok 2008 był również bardzo pomyślny dla rozwoju turystyki osób niepełnosprawnych, opracowano i wydano mapy turystyczne Miasta dla osób niewidomych, w folderze informacyjnym „Kraków zaprasza 2008” oznakowano lokale gastronomiczne i hotelowe, przystosowane do potrzeb niepełnosprawnego turysty.

Z inicjatywy Pełnomocnika Prezydenta Miasta ds. Osób Niepełnosprawnych, organizacji pozarządowych działających w środowisku osób niepełnosprawnych oraz Politechniki Krakowskiej powstał projekt zamieszczenia w ciągu Drogi Królewskiej dla osób z dysfunkcją narządu wzroku makiet najważniejszych zabytków na tej trasie. Innowacyjny projekt, połączony z przygotowaniem przewodnika po Krakowie dla niepełnosprawnego turysty został przygotowany i aplikuje o środki unijne z Małopolskiego Programu Rozwoju Regionalnego.

Bariery architektoniczne, ale i techniczne są likwidowane u indywidualnych osób z niepełnosprawnością w miejscu ich zamieszkania. Zadanie to realizowane jest przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej z środków finansowych przekazanych przez PFRON.

Dla niepełnosprawnych dzieci i młodzieży Gmina Miejska Kraków stworzyła całą sieć placówek specjalnych, jak i wiele oddziałów integracyjnych w przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjalnych. Wydział Edukacji Urzędu Miasta Krakowa zabezpiecza finanse na funkcjonowanie tych placówek, dowóz do nich niepełnosprawnych dzieci, jak i środki finansowe na remonty i nowe inwestycje.

Na terenie Gminy Miejskiej Kraków funkcjonuje 13 Warsztatów Terapii Zajęciowej finansowanych z budżetu Miasta Krakowa, w których osoby niepełnosprawne mogą rozwijać swoje umiejętności artystyczne, ale i uczyć się codziennego życia. Nadzór nad nimi sprawuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, który nadzoruje również Domy Pomocy Społecznej oraz Miejskie Dzielne Domy Pomocy Społecznej, w których przebywają osoby niepełnosprawne.

Rok 2008 to trzeci rok prowadzenia przez dzielnice zadań powierzonych z zakresu problematyki osób niepełnosprawnych. Rady Dzielnic z coraz większą świadomością potrzeb niepełnosprawnych mieszkańców wskazują zadania do realizacji w tym obszarze. Są to głównie inwestycje związane z likwidacją barier architektonicznych: w ciągach komunikacyjnych, placówkach służby zdrowia, edukacyjnych, kulturalnych, ale też dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, organizacji imprez. Ogółem w roku 2008 na to zadanie Gmina Miejska Kraków przeznaczyła kwotę 2 196 000 zł.

Niestety w 2008 roku zdołano pozyskać zaledwie 11 lokali, które przystosowano do potrzeb osób z niepełnosprawnością. To kropla w morzu potrzeb osób niepełnosprawnych. Jeszcze gorsze są prognozy na bieżący 2009 rok. Z informacji uzyskanych z Wydziału Mieszkalnictwa UMK wynika, że nie przewiduje się pozyskania kolejnych mieszkań z przeznaczeniem dla ww. osób.

PRIORYTET 4. Integracja społeczna osób niepełnosprawnych

ZADANIA	DZIAŁANIA OPERACYJNE	KOSZTY ZADANIA	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	REALIZATOR	WSKAŹNIKI REZULTATU
1. Likwidacja barier funkcjonalnych	likwidacja barier architektonicznych w ciągach komunikacyjnych	2 650 000 zł	budżet Miasta Krakowa	ZDiT, KZK	dla nieograniczonej liczby osób niepełnosprawnych
	monitorowanie projektów architektonicznych pod kątem dostępności dla osób niepełnosprawnych	w ramach etatów	budżet Miasta Krakowa	Biuro Planowania Przestrzennego	dla nieograniczonej liczby osób niepełnosprawnych
	likwidacja barier architektonicznych w toaletach miejskich	120 000 zł	budżet Miasta Krakowa	KZK	dla nieograniczonej liczby osób niepełnosprawnych
	likwidacja barier architektonicznych w gminnych budynkach użyteczności publicznej: os. Piastów 40, ul. Lenartowicza 14, ul. Na Błonie 1, ul. Niemcewicza 7, os. Na Skarpie 6, ul. Wysłouchów43, os. Dywizjonu 303/2, ul. Szwedzka 27 os. Na Stoku 1, os. Niepodległości 2 oraz dodatkowo ul. Branicka 29, ul. Szybisko 21, os. Centrum C bl. 7, al. Pokoju 4, os. Uroczę 2, ul. Pachońskiego 12, ul. Jadwigi 203, ul. Heleny 2, ul. Radomska 36, ul. Stoczniovców 7	1 887 967,18 zł	budżet Miasta Krakowa	ZBK	dla nieograniczonej liczby osób niepełnosprawnych
	likwidacja barier architektonicznych w gminnych budynkach placówek edukacyjnych	823 496 zł	budżet Miasta Krakowa + PFRON	Wydział Edukacji	dla nieograniczonej liczby osób niepełnosprawnych
	likwidacja barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej	2 294 424 zł	PFRON	MOPS	162 osoby niepełnosprawne skorzystało z dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych
	likwidacja barier w komunikowaniu się i technicznych	4 104 124 zł			około 2 140 osób niepełnosprawnych skorzystało z dofinansowania do likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych
	opracowanie i wydruk mapy Krakowa dla osób niewidomych i niedowidzących	200 000 zł	budżet Miasta Krakowa	Biuro Marketingu Turystycznego Miasta, Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Osób Niepełnosprawnych, Referat ds. Problematyki Osób Niepełnosprawnych	wydruk 1 000 egzemplarzy mapy
	wydanie folderu „Kraków zaprasza 2007” z zaznaczeniem lokali posiadających udogodnienia dla osób niepełnosprawnych	40 000 zł			polsko – angielska wersja językowa druk 12 000 egzemplarzy

	przeprowadzenie audytu tras turystycznych w centrum Krakowa pod kątem dostępności dla osób niepełnosprawnych	20 000 zł			materiały zostaną wykorzystane przy projektowaniu trasy turystycznej z makietami
	działania w zakresie pozyskania środków unijnych na realizację projektu trasy turystycznej makietami pn. „Droga Królewska dla niepełnosprawnego turysty”	w ramach etatów	budżet Miasta Krakowa		przygotowano wstępny opis projektu wraz z wyznaczeniem lokalizacji makiet i kosztorysem oraz złożono w ramach Małopolskiego Programu Rozwoju Regionalnego
	wydawanie kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych	2 000 zł	budżet Miasta Krakowa	Wydział Świadczeń Socjalnych	3 533 kart parkingowych osób niepełnosprawnych
	wydawanie kart parkingowych dla placówek	2 000 zł	budżet Miasta Krakowa		7 kart parkingowych placówek
2. Przeciwdziałanie wykluczeniu poprzez organizowanie integracyjnych zajęć edukacyjno - kulturalnych	zlecenie prowadzenia specjalistycznej placówki opiekuńczo - wychowawczej wsparcia dziennego dla 30 dzieci	92 188,69 zł	budżet Miasta Krakowa	MOPS	zapewnienie częściowej opieki 30 dzieciom z terenu GMK w tym również dzieciom o obniżonej sprawności zdrowotnej i społecznej specjalistyczna placówka opiekuńczo - wychowawcza ul. Bujaka 15
	działania miejskich instytucji kultury w zakresie problematyki osób niepełnosprawnych	w ramach etatów Wydziału Mieszkalnictwa UMK	budżet Miasta Krakowa	Wydział Kultury i Dziedzictwa Narodowego	zorganizowanie warsztatów terapeutyczno-edukacyjno-kulturalnych o charakterze integracyjnym – około 190 spotkań
3. Polityka mieszkaniowa Gminy Miejskiej Kraków wobec osób niepełnosprawnych	przyznawanie osobom niepełnosprawnym mieszkań z zasobu mieszkaniowego Gminy Miejskiej Kraków	w ramach etatów Wydziału Mieszkalnictwa UMK	budżet Miasta Krakowa	Wydział Mieszkalnictwa	pozyskanie i przystosowanie 11 lokali dla potrzeb osób niepełnosprawnych w budynku przy ul. Jana Kantego-Przyzby nr 11
4. Rozbudowa infrastruktury systemu pomocy społecznej	budowa domu pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych			MOPS	uzyskano ostateczną decyzję ULIP
	budowa domu pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych z chorobą alkoholową	499 325 zł	budżet Miasta Krakowa		rozpoczęcie budowy obiektu: wycinka drzew, budowa przyłącza instalacji elektrycznej do placu budowy, przełożenie kanalizacji opadowej, roboty ziemne i fundamentowe, opracowanie dodatkowej dokumentacji geologicznej oraz w zakresie wzmocnienia podłoża gruntowego, przebudowa linii teletechnicznej oraz kabla elektrycznego
5. Polityka transportowa Gminy Miejskiej Kraków w zakresie problematyki osób niepełnosprawnych	podniesienie komfortu i bezpieczeństwa osób niepełnosprawnych	w ramach etatów	budżet Miasta Krakowa, fundusze unijne	Biuro Infrastruktury Miasta	dla nieograniczonej liczby osób niepełnosprawnych
6. Zadania powierzone dzielnicom z zakresu problematyki osób niepełnosprawnych	likwidacja barier architektonicznych - inwestycje, remonty i inne	2 196 000 zł	budżet Miasta Krakowa	Wydział Świadczeń Socjalnych	sprawozdanie z realizacji w załączeniu
7. Edukacja	dowóz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej do szkół	3 463 300 zł	budżet Miasta Krakowa	Wydział Edukacji	603 uczniów
	finansowanie szkół i placówek specjalnych oraz klas integracyjnych w szkołach ogólnodostępnych	122 255 546 zł	budżet Miasta Krakowa		4 090 uczniów niepełnosprawnych

Priorytet 5: Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze problematyki osób niepełnosprawnych.

Zadania: **Polityka grantowa miasta;**

Działalność Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych;

Centra Informacji dla osób niepełnosprawnych;

Promocja osiągnięć osób niepełnosprawnych.

Współpraca Gminy Miejskiej Kraków z organizacjami pozarządowymi jest określona w Rocznym Programie Współpracy Gminy Miejskiej Kraków z Organizacjami Pozarządowymi, w którym określone są obszary tej współpracy i rodzaje działań, które mogą być wspomagane z budżetu Miasta Krakowa.

Do najważniejszych z pewnością należy konkurs grantowy oraz wieloletnie kontrakty na świadczenie usług socjalnych.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Krakowa została powołana Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych, w skład której wchodzi przedstawiciele największych organizacji działających w środowisku osób niepełnosprawnych. Do zakresu działania Rady należy:

- inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz realizacji praw osób niepełnosprawnych,
- opiniowanie projektów powiatowych programów na rzecz działań na rzecz osób niepełnosprawnych,
- ocena realizacji programów,
- opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez radę powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

Z zasobu lokalowego Miejskiego Ośrodka Wspierania Inicjatyw Społecznych, korzystają następujące organizacje pozarządowe prowadzące centra informacji:

- **Biuro Porad Obywatelskich w Krakowie** (Stowarzyszenie Dobrej Nadziei)

Biuro pomaga osobom, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej, gdyż nie znały swoich praw lub prawa ich nie były respektowane. Doradcy pomagają rozwiązywać problemy udzielając porad i informacji o prawach i obowiązkach w wielu ważnych dziedzinach życia (dyżury: wtorki, czwartki).

- **„Damy Radę – Darmowe Porady Prawne”** (Stowarzyszenie Polska Młodych)

Projekt darmowych studenckich porad prawnych realizowany przez Stowarzyszenie we współpracy z kancelariami adwokackimi. Porady dotyczą różnych dziedzin: od problemów z zakresu praw konsumenckich i prawa rzeczowego, po specjalistyczne zagadnienia z zakresu prawa autorskiego czy administracyjnego.

- **"Poradnia prawna"** (Fundacja Academia Iuris)

Poradnia prawna Akademii Iuris to punkt bezpłatnych porad prawnych świadczonych przez studentów prawa z zakresu m.in.: prawa cywilnego, rodzinnego, karnego, administracyjnego, pracy, lokalowego i spółdzielczego. Poradnia pomaga w przygotowaniu pism urzędowych i wypełnianiu dokumentów.

- **„Centrum Informacyjne o Psach Asystujących dla Osób Niepełnosprawnych”** (Fundacja "Alteri")

Centrum świadczyło usługi konsultacyjne i działa na rzecz popularyzacji idei psa asystującego wśród mieszkańców Miasta, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska osób niepełnosprawnych ruchowo. Fundacja realizowała w MOWIS projekt dotowany w ramach konkursu grantowego i w związku z uchybieniami w jego prowadzeniu, w listopadzie ubiegłego roku została zawieszona działalność Fundacji w MOWIS.

- **„Doradztwo i Kariera”**

Projekt skierowany do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (KraFOS, WRZOS). W krakowskim Biurze DiK wsparcia niepełnosprawnym udzielają: doradca zawodowy, psycholog oraz prawnik. Ułatwiają oni dostęp do ofert pracy, pomagają przygotować dokumenty aplikacyjne, przeprowadzają konsultacje przed rozmową kwalifikacyjną oraz ćwiczenia z autoprezentacji, a także m.in. rozpoznają predyspozycje zawodowe, pomagają dobrać odpowiednie szkolenia i zaplanować dalszą edukację oraz uczyć radzenia sobie w sytuacjach stresowych.

- **"Klub Pracy"**(Grodzki Urząd Pracy)

Poradnictwo z zakresu skutecznego poszukiwania pracy oraz warsztaty aktywizacyjne dla bezrobotnych i poszukujących pracy. Ponad 120 osób skorzystało ze szkoleń z zakresu aktywnego poszukiwania pracy.

- **Ośrodek diagnostyczno-terapeutyczny** (Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski "Dom Nadziei")

Specjalistyczna opieka nad dziećmi niepełnosprawnymi (0-16 roku życia) w zakresie rehabilitacji ruchowej, logopedii, pedagogiki specjalnej, pomoc psychologiczna dla opiekunów.

- **„Surfujący senior”** (Stowarzyszenie PLAN)

Jedną z inicjatyw podjętych przez Stowarzyszenie było przeprowadzenie kursu komputerowego dla seniorów w Miejskim Ośrodku Wspierania Inicjatyw Społecznych. Projekt "Surfujący Senior" realizowany był od kwietnia do lipca 2008 r. Grupą docelową projektu byli emeryci, renciści oraz osoby aktywne zawodowo w wieku 60 lat lub więcej. W zajęciach wzięły udział 22 osoby. Seniorzy uczyli się nie tylko surfować po internecie, poznali również funkcje podstawowych aplikacji systemu Windows. Wielu spośród biorących udział w projekcie, po raz pierwszy w życiu korzystało z klawiatury czy myszy komputerowej.

Wspólnie z organizacjami pozarządowymi działającymi w środowisku osób niepełnosprawnych realizowane jest coroczne przedsięwzięcie promujące osiągnięcia osób niepełnosprawnych w różnych dyscyplinach: artystycznych, sportowych, rekreacyjnych - Tydzień Osób Niepełnosprawnych „Kocham Kraków z Wzajemnością”. W ramach trwającego siedem dni cyklu imprez osoby niepełnosprawne zmagają się w rywalizacji sportowej podczas zawodów lekkoatletycznych, piłkarskich, pływackich, wspinaczkowych, spełniają swoje marzenia na lotnisku w podkrakowskim Pobiedniku, oddając pierwsze w życiu skoki spadochronowe w tandemie, jak również spełniają się artystycznie. Od trzech lat do organizacji Tygodnia Osób Niepełnosprawnych „Kocham Kraków z Wzajemnością” włącza się Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, rozszerzając krąg odbiorców na całe województwo małopolskie.

Urząd Miasta Krakowa przystąpił do realizacji kampanii społecznej zainicjowanej przez Stowarzyszenie Przyjaciół Integracji „Polska bez barier”. W roku 2008 po raz drugi został ogłoszony konkurs „Kraków bez barier”, którego celem jest promowanie budownictwa dostępnego dla osób niepełnosprawnych, wyłonienie obiektów budowlanych położonych w Krakowie, najlepiej dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz prezentacja najlepszych rozwiązań architektonicznych w mediach.

PRIORYTET 5. Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze problematyki osób niepełnosprawnych

ZADANIA	DZIAŁANIA OPERACYJNE	KOSZTY ZADANIA	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	REALIZATOR	WSKAŹNIKI REZULTATU
1. Polityka grantowa Miasta	współfinansowanie projektów organizacji pozarządowych działających w środowisku osób niepełnosprawnych	346 600 zł	budżet Miasta Krakowa	Wydział Spraw Społecznych	35 organizacji pozarządowych (w tym 6 organizacji w Dzielnicach na kwotę 46 600 zł) realizowały projekty grantowe
	upowszechnianie kultury fizycznej - organizacja zajęć sportowych dla osób starszych i niepełnosprawnych	139 500 zł	budżet Miasta Krakowa	Wydział Spraw Społecznych	9 przedsięwzięć realizowanych dla 1 887 osób niepełnosprawnych
	organizacja imprez sportowo-rekreacyjnych dla osób starszych i niepełnosprawnych	5 000 zł	budżet Miasta Krakowa	Wydział Spraw Społecznych	2 imprezy rekreacyjne, w których wzięło udział 230 osób niepełnosprawnych
	działalność Miejskiego Ośrodka Wspierania Inicjatyw Społecznych	w ramach etatów	budżet Miasta Krakowa	Wydział Spraw Społecznych	realizacja 2 projektów przez organizacje pozarządowe w ramach funkcjonowania MOWiS – „Doradztwo i kariera” Krakowskie Forum Organizacji Socjalnych KraFOS, „Zajęcia terapeutyczne dla dzieci niepełnosprawnych” – Stowarzyszenie „Dom Nadziei”
2. Działalność Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych	opiniowanie projektów uchwał i programów	w ramach etatów	budżet Miasta Krakowa	Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Osób Niepełnosprawnych, Wydział Świadczeń Socjalnych	działania na rzecz całej społeczności osób niepełnosprawnych mieszkańców Gminy Miejskiej Kraków
	inspirowanie działań zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.	w ramach etatów	budżet Miasta Krakowa	Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Osób Niepełnosprawnych, Wydział Świadczeń Socjalnych	działania na rzecz całej społeczności osób niepełnosprawnych mieszkańców Gminy Miejskiej Kraków
3. Promocja osiągnięć osób niepełnosprawnych	realizacja Tygodnia Osób Niepełnosprawnych "Kocham Kraków z wzajemnością"	232 000 zł	budżet Miasta Krakowa	Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Osób Niepełnosprawnych, Wydział Świadczeń Socjalnych, Wydział Kultury i Dziedzictwa Narodowego we współpracy z organizacjami pozarządowymi	zorganizowanie ok. 50 przedsięwzięć integracyjnych, w których wzięło udział ok. 8 000 osób niepełnosprawnych
	realizacja II edycji Konkursu architektonicznego "Kraków bez barier"	100 000 zł	budżet Miasta Krakowa	Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Osób Niepełnosprawnych, Wydział Świadczeń Socjalnych we współpracy z organizacjami pozarządowymi	nagrodzenie najlepiej dostosowanych obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych

Priorytet 6: Wsparcie osób niepełnosprawnych i ich rodzin w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb.

Zadania: Zlecenie i koordynacja realizacji usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania;
Udzielanie świadczeń z pomocy społecznej osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom;
Udzielanie pomocy wolontaryjnej osobom niepełnosprawnym;
Pozyskiwanie partnerów społecznych w celu tworzenia ośrodków wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Ustawa z dnia 12 marca 1994 r. o pomocy społecznej wskazuje, że pomoc w formie usług przysługuje osobom samotnym, niepełnosprawnym, które z powodu wieku, choroby lub innej przyczyny wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione. Usługi opiekuńcze mogą być przyznawane również osobom, które wymagają pomocy innych osób, a rodzina nie może takiej pomocy zapewnić. Usługi świadczone są w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej. Organizatorem usług opiekuńczych jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z wyspecjalizowanymi w tym zakresie organizacjami pozarządowymi lub firmami prywatnymi.

PRIORYTET 6: Wsparcie osób niepełnosprawnych i ich rodzin w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb.

ZADANIA	DZIAŁANIA OPERACYJNE	PLANOWANE KOSZTY ZADANIA	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	REALIZATOR	WSKAŹNIK REZULTATU
1. Zlecenie i koordynacja realizacji usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania	świadczenie usług opiekuńczych	8 098 089,27 zł	budżet Miasta Krakowa, budżet Wojewody Małopolskiego	MOPS - zadanie ustawowe	pomocą w formie 991 730 godzin usług opiekuńczych objęto 2 694 osoby
	świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych	1 710 195,36 zł			pomocą w formie 154 481 godzin specjalistycznych usług opiekuńczych objęto 391 osób
2. Udzielanie świadczeń z pomocy społecznej osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom	udzielanie pomocy pieniężnej i niepieniężnej dla osób niepełnosprawnych	26 274 027,09 zł	budżet Miasta Krakowa, budżet Wojewody Małopolskiego	MOPS - zadania ustawowe	pomocą w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych objęto ok. 9 200 osób niepełnosprawnych
	zapewnienie całodobowej opieki i pomocy osobom niepełnosprawnym	73 419 728,69 zł			na koniec 2008 r. w DPS było 2 060 miejsc dla osób niepełnosprawnych, w ciągu roku skorzystało z nich 2 388 osób, utworzono także pierwszy w Gminie Rodzinny Dom Pomocy dla osób w podeszłym wieku, w którym zamieszkały 4 osoby
	ponoszenie odpłatności Gminy za pobyt w DPS mieszkańców Krakowa w innych powiatach	586 688,43 zł			odpłatność za pobyt 70 osób w domach pomocy społecznej prowadzonych przez inne powiaty
	zlecenie zadania z zakresu prowadzenia socjalizacyjnej placówki opiekuńczo-wychowawczej dla dziewcząt w szczególności o obniżonej normie intelektualnej w stopniu lekkim i umiarkowanym	892 954,86 zł.	budżet Miasta Krakowa	MOPS	zapewnienie opieki i wychowania 30 dziewczętom o obniżonej normie intelektualnej z terenu GMK oraz innych powiatów - od 6 roku życia (w przypadku rodzeństw od 3 roku życia) Ośrodek Wychowawczy Zgromadzenia Sióstr Służebniczek NMP przy ul. Lenartowicza 4
	udzielanie pomocy niepieniężnej w formie porad prawnych lub psychologicznych	w ramach etatów			2 485 osobom udzielono pomocy w postaci porady prawnej, psychologicznej oraz usługi brokera edukacyjnego
	prowadzenie 4 zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem specjalistycznych rodzin zastępczych	138 035,52 zł.			zapewnienie opieki i wychowania 4 dzieciom
	3. Udzielanie pomocy wolontaryjnej osobom niepełnosprawnym	Pozyskiwanie i koordynacja pracy wolontariuszy pomagających osobom niepełnosprawnym	1 487,00 zł	budżet Miasta Krakowa	MOPS
4. Pozyskiwanie partnerów społecznych w celu tworzenia ośrodków wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych	tworzenie i finansowanie ośrodków wsparcia dla osób starszych	4 996 359,83 zł	budżet Miasta Krakowa, budżet Wojewody Małopolskiego	MOPS	3 ośrodki wsparcia dziennego dla 130 osób starszych, prowadzone przez podmioty niepubliczne, 1 jednostka budżetowa pobytu dziennego - MDDPS przeznaczona dla 540 osób starszych, z możliwości pobytu w tych ośrodkach skorzystały 133 osoby w ośrodkach niepublicznych i 1116 osób w MDDPS będący jednostką budżetową
	prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi	3 537 005,33 zł			zapewnienie 361 miejsc dla osób z zaburzeniami psychicznymi w środowiskowych domach samopomocy, w ciągu roku z pomocy skorzystało 512 osób

Załączniki:

1. Sprawozdanie z realizacji zadań powierzonych dzielnicom z zakresu problematyki osób niepełnosprawnych.
2. Program IX Tygodnia Osób Niepełnosprawnych „Kocham Kraków z Wzajemnością”.
3. Sprawozdanie z realizacji Programu wyrównywania różnic między regionami (Edycja 2008 rok).